

Piti voyadzo don bon viyo in balon

Autor(en): **Mauron, François**

Objekttyp: **Article**

Zeitschrift: **L'ami du patois : trimestriel romand**

Band (Jahr): **25 (1997)**

Heft 98

PDF erstellt am: **16.05.2024**

Persistenter Link: <https://doi.org/10.5169/seals-243858>

Nutzungsbedingungen

Die ETH-Bibliothek ist Anbieterin der digitalisierten Zeitschriften. Sie besitzt keine Urheberrechte an den Inhalten der Zeitschriften. Die Rechte liegen in der Regel bei den Herausgebern.

Die auf der Plattform e-periodica veröffentlichten Dokumente stehen für nicht-kommerzielle Zwecke in Lehre und Forschung sowie für die private Nutzung frei zur Verfügung. Einzelne Dateien oder Ausdrucke aus diesem Angebot können zusammen mit diesen Nutzungsbedingungen und den korrekten Herkunftsbezeichnungen weitergegeben werden.

Das Veröffentlichen von Bildern in Print- und Online-Publikationen ist nur mit vorheriger Genehmigung der Rechteinhaber erlaubt. Die systematische Speicherung von Teilen des elektronischen Angebots auf anderen Servern bedarf ebenfalls des schriftlichen Einverständnisses der Rechteinhaber.

Haftungsausschluss

Alle Angaben erfolgen ohne Gewähr für Vollständigkeit oder Richtigkeit. Es wird keine Haftung übernommen für Schäden durch die Verwendung von Informationen aus diesem Online-Angebot oder durch das Fehlen von Informationen. Dies gilt auch für Inhalte Dritter, die über dieses Angebot zugänglich sind.

Rendons hommage à nos écrivains patoisants en glanant au hasard dans leur répertoire :

PITI VOYADZO DON BON VIYO IN BALON

Le trinta dè décembre 1987, on bon viyo dè vouètant'an lè jou fithâ pè chè vouè j'insan è ondzè piti j'insan è pè ti chè j'èmi, è ke l'a rèchu on mache dè télégramme, dè botoyè, è poourni chè j'insan li yian ofè on voyâdzo in balon kan i farè bon tin. Le brâvo viyo to émôchenâ lè j'a rémarhia, è hou j'insan li dèmandâvan che i l'avi pouère d'alâ lé hô din lè niolè po vère le payi. E le bon viyo lou j'a répondu k'irè fermo kontin èke i l'avi rin pouère vu ke i l'avè dza fè 38 000 km in avion. Vo chédè por alâ in balon i fô on tin on bokon échprè, pâ tru frê, pâ tru d'oura è ke le tin chi yîâ.

Vu ke la météo anoncivè dou bi tin, le voyâdzo lè jou déchidâ po le delon de la Pintèkosa 23 dè mé, è ke, vu ke volé vère kemin chin chè pachâvè po préparâ è gonhyiâ chi balon è vu ke volé fère on piti reportâdzo, i déveché mè trovâ a Riaz chu on prâ k'irè chéyi a chè j'orè è demi dou matin. On bouébo m'a menâ in oto è i mè

chu préjintâ chu le tarin in bredzon, ma i lé kan mimo prè mon manteau. La kamionète lè arouvâye chu le tarin avu chu le fourgon le panè è le balon bin rèvou din ouna grôcha fâra. Apri lè chalutachion avu lè dou j'omo don l'on irè chôfeu de l'oto è l'otro (l'aérostier) le chôfeu dou balon; i l'an keminyi a détzerdzi le panè ke lè invuji bin trèssi è ke i méjerè dou matre vin, chu dou matre è on matre cinkânta dè hô avu di ruvé in vèlu po povè betâ lè bré ou dâ. Din chi panè li yia katro katzè, on po le chôfeu, on po lè machiné è lè bonbone dè propane è lè dou j'otro katzè po lè katro voyadjîâ, dou pè katzè; i vo j'é bayi kotiè j'indikachion chu le panè, è ora i va fayi chayi le balon dè cha fâra, è i vo deri ke i lè pâ on piti l'afère dè fayè dépliéyi chi grô patyiè dè matère in nylon ke on kou éthindu i méjerè vint'écin matre dè gran ètchindzè matre dè lârdzo; è apri i l'an betâ le fû a chi propane, è piti a piti le balon chè gonhiâvè è i chabadâvè è apri ouna bouna demi-hâra le balon irè prè a parti. Lè voyiadjâ l'an choutâ din le panè, i vo deri ke no j'iran ka-

tro, cin avu le chôfeu (l'aéros-
tier) è ke i la fayu rèbetâ dou
propane è dinche le balon chè
abadâ, ma a chi momin i chin-
bavè k'irè la tara ke fotè le kan.
I vo deri ke i faji on galé piti chi
d'oura è ke no chin in rin dè tin
montâ a mil-cin cen-matre, è
ke le tin hirè yîâ; irè pliéjin dè
vère le bi payi de la Grevire avu
chè balè montagnè, è ti hou
galé velâdzo avu chon lé bi
pyien ke no fô po fère dou kou-
ran. To chè pachâvè bin, le
chôfeu no di ke no volâvan a
vin a l'âra è i vo deri ke no chin
modâ du Riaz, no j'an yiu Bulo
chu la drète, achebin Broc è no
j'an pachâ ou dèchu dou lé de
la Grevire, no j'an yiu lè richto
d'Ogoz è a chi momin, le chô-
feu ke l'avè on thermos dè kâfé
nê bon tzô, no j'in da vachâ on
gobelet è in rijin no chouètè
bon voyâdzo è no rakontè on
bokon chè voyâdzo, è i no di ke
dou balon i vôlon ou dèchu dè
Furboua è ke lè pilote i déve-
jon intrè lâ pè téléfone.

Nouhron balon i avancè
trantchilamin, no pâchin ou
dèchu dè Otavela, la Rotse,
Pratzèt, le Mouret, è ke a chi
momin le kouran i tsandzè è no
invouyè par dèchu lè frissè dou
koté dè Planfayon, biñ chur i
l'a fayu chovin alumâ le propa-
ne po mantigni la hôtchiâ po
pachâ hou montagnè. On kou
delé di frissè no no trâvin in

Chindzena è no pâchin ou dè-
chu dou mohyi dè Planfayon a
cinkanta matre è apri duvè
j'hârè dè vol i lè le momin dè
tsertsi a rèvigni chu tèra, le
chôfeu i vè in défro dou velâd-
zo dè Planfayon on tarin chéyi
pâ tan apian, è no pâchin pâ
tan hô ou dèchu don tropi dè
vatsè din on parc, k'iran totè
inpontâyè d'intindre ha chète è
dè vère chi drôlo dè machin ke
pachavè ou dèchu dè lâ. Po
fourni no j'an atari fermo dè
dâ è le balon chè dègonyiavè è
no chin chayiè dou panè to
kontin dè chi piti voyâdzo. I l'a
fayu rèvoudre to chi l'afère,
tsardzi le panè è chi grô patchè
dè matère chu le fourgon par-
che ke le chôfeu de l'oto l'è
arouvâ. I vo deri in pachin ke
on kou le balon chu tèra i lè
arouvâ on mache dè dzin, chu-
to di j'infan è mimamin le
Chindic dè Planfayon lè viniè
no chaluâ è irè to èsenâ dè vère
on armayi dèchindre don ba-
lon è no j'an bu ouna bouna
botoille po fisâ chi galé piti
voyâdzo; i chu rintrâ a Epindè
è mè j'infan m'en demandâ che
chi voyâdzo m'a pliè, è mè lou
j'é répondu k'iro fermo kontin
è i moujâvo intrè mè ke la yia lè
bala è ke arouvâ a vouètant'an
po alâ in balon i fô kan mimo
dre ke le progrès i lè on
boun'afère è ke i fô vivre avu
chon tin kan mimo di kou on
di kon va on bokon rido.